

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף ס

והני תלת קראי: בעמוד הקודם הובאו שלוש דעות מה המקור למעט את דם שאין בו מעילה, כולם מאותו פסוק: א. 'לכם' ב. 'לכפר' ג. 'הוא'. הגמרא מבארת מה לומדת כל דעה משני המיעוטים הנוספים המיותרים?

א. למעט אכל דם של נותר (= בשר קרבן שעבר זמן אכילתו) בשוגג - שלא חייב כרת משום נותר (אלא רק משום דם). ב. למעט אכל דם של קרבן כשהוא טמא - שלא חייב כרת על האכילה בטומאה (אלא רק משום דם). [וכן אם אכל את הדם בשוגג והיה מודע במזיד שהוא נותר או שהוא טמא - פטור מכרת].

אבל מפיוגול: אם אכל דם מקרבן פיוגול (= כגון שנשחט על מנת לאוכלו חוץ למקומו) פטור על הפיוגול בגלל שאין לו מתירין. כלומר את דין חיוב כרת באכילת פיוגול לומדים מקרבן שלמים, ולכן דוקא כמו שלמים שבכדי להקריב את האימורים שלהם למזבח וכן בכדי לאכול את הבשר - צריך קודם לזרוק את הדם, והזריקה מתירה אותם. אבל דם עצמו שאין לו מתירין אין חיוב כרת על אכילתו בפיוגול.

משנה: כל מעשה עבודת יוה"כ האמור על הסדר (= במסכת זו), אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום, וצריך לחזור ולעשותו לפי הסדר.

מה הדין אם נשפך הדם באמצע המתנות: אם הדם (של הפר או השעיר) נשפך לפני שגמר לתת את המתנות שבקודש הקדשים, ישחט שוב ויחזור ויזה מהתחלה בקודש הקדשים, ולא ימשיך ממקום שפסק. ואם נשפך הדם באמצע המתנות שבהיכל, ישחט פר אחר ויחזור ויזה מהתחלה בהיכל, ולא ימשיך ממקום שפסק, אבל אינו צריך להתחיל שוב מההזאות שבקודש הקדשים. וכן אם נשפך הדם באמצע המתנות שבמזבח הזהב, צריך לחזור לתחילת הסדר של מזבח הזהב אבל אינו צריך לחזור להזות שוב בקודש הקדשים. לפי שכל אחד מסדרי ההזאות הנ"ל הוא כפרה בפני עצמו, וכפרה שנגמרה נגמרה.

(המשך בדף הבא ↓)

ולדעת ר"א ור"ש - יכול להמשיך להזות ממקום שפסק, ואינו צריך לחזור לתחילת הסדר (= כגון אם נשפך הדם באמצע המתנות שבקודש הקדשים ישחט שוב וימשיך להזות ממקום שפסק).

גמרא: לדעת רבי יהודה: הדין שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום נאמר רק בדברים הנעשים בבגדי לבן בקודש הקדשים, אבל בדברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ (= בהיכל או בעזרה, כגון הגרלה / וידוי / שפיכת שיירי הדם / הזאות הדם על הפרוכת ועל מזבח הזהב) אם הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי ואינו מעכב.

ולדעת רבי נחמיה: כל מה שנעשה בבגדי לבן בפנים או בחוץ מעכב, אבל בדברים הנעשים בבגדי זהב בחוץ אם הקדים מעשה לחבירו (= כגון שהקדים הוצאת כף ומחתה להקרבת אילו ואיל העם) מה שעשה עשוי ואינו מעכב.

רבי יוחנן מבאר טעם מחלוקתם: נאמר "וְהִיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתֵם אַחַת בַּשָּׁנָה", "חוקה" מלמד שסדר העבודות מעכב, לדעת רבי יהודה "חוקה" נאמרה על מקום שמתכפרים בו "אחת בשנה" דהיינו בקודש הקדשים, ולכן רק שם סדר העבודות מעכב, אבל דברים הנעשים בבגדי לבן אינם מעכבים אפילו שהם נעשים רק פעם אחת בשנה ביוה"כ ע"י הכהן הגדול. ולדעת רבי נחמיה "חוקה" נאמרה על כל הדברים שמתכפרים בהן פעם בשנה, דהיינו כל העבודות הנעשות בבגדי לבן בין בפנים ובין בחוץ ביוה"כ.

קושיא על ביאור רבי יוחנן את שיטת רבי יהודה: והרי לא נאמר בפסוק "מקום" שמתכפרים בו פעם בשנה!?

לכן רבי יוחנן מבאר את מחלוקתם באופן אחר: נאמר "וְהִיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתֵם אַחַת בַּשָּׁנָה", "חוקה" מלמד שסדר העבודות מעכב, לדעת רבי יהודה "חוקה" נאמרה רק על "זאת" ורק "פעם אחת בשנה", כלומר שיש כאן שני מיעוטים שעליהם "חוקה" מעכבת, אחד למעט שעבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ אין הסדר מעכב בהן, ואחד למעט שעבודות הנעשות בבגדי זהב אין הסדר מעכב בהן. (נמצא שלדעת רבי יהודה הסדר מעכב רק בעבודות הנעשות בבגדי לבן בפנים). ולדעת רבי נחמיה אחד למעט עבודות הנעשות בבגדי זהב שאין הסדר מעכב בהן, ואחד למעט את שפיכת השיריים של דם הפר והשעיר ליסוד המזבח שאין הסדר מעכב בה למרות שהיא נעשית בבגדי לבן (אבל הסדר מעכב בשאר העבודות הנעשות בבגדי לבן בפנים או בחוץ).

(המשך בדף הבא ↓)

ורבי יהודה וכו': כלומר רבי יהודה לא סובר כרבי נחמיה שהפסוק בא למעט את שפיכת השיריים, לפי שאם הסדר מעכב בשאר עבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ, הוא מעכב אף בשיריים, משום ששפיכת השיריים היא עבודה המעכבת את הכפרה (אם לא עושים אותה), ואם אין הסדר מעכב בשאר עבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ, הרי שאינו מעכב גם בשיריים.

וכפי שלמדנו בברייתא (שלרבי יהודה שיריים היא עבודה המעכבת את הכפרה אם לא עושים אותה): נאמר "וְכֹלֵה מִכֶּפֶר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ", לדעת רבי עקיבא אם "כיפר" (= שעשה את כל ההזאות) "כילה" (= השלים את הכפרה) ואם לא "כיפר" הרי שלא "כילה". אמר לו רבי יהודה: כך נדרוש את הפסוק, אם "כילה" (= סיים את כל ההזאות) "כיפר" (= השלים את הכפרה), ואם לא "כילה" הרי שלא "כיפר", כלומר שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום.

החילוק בין רבי עקיבא לרבי יהודה: אפשרות א'. "משמעות דורשין", כלומר ההבדל הוא רק איך דורשים את הפסוק, אבל אין הבדל ביניהם לעניין הדין. אפשרות ב'. האם שיריים מעכבים. ביאור: לדעת ר"ע אם (= שעשה את כל ההזאות) "כילה" (= השלים את הכפרה) ואפילו אם לא שפך את השיריים, ולדעת רבי יהודה רק אם "כילה" את הכל - כולל את שפיכת השיריים ליסוד המזבח - רק אז "כיפר", אבל אם לא "כילה" את הכל - שלא שפך את השיריים - לא כיפר. ומכאן הווכחה שלרבי יהודה שיריים היא עבודה המעכבת את הכפרה אם לא עושים אותה.

סתירה בדברי רבי יוחנן: איך רבי יוחנן אמר לעיל שלדעת רבי נחמיה אין הסדר מעכב בשפיכת השיריים? והרי רבי יוחנן בעצמו אמר במס' זבחים שלדעת רבי נחמיה שפיכת השיריים היא עבודה המעכבת את הכפרה (כדעת רבי יהודה לעיל, וא"כ אם הסדר מעכב בשאר עבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ, הרי שהוא מעכב אף בשיריים!).

קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר: מכיון שהקדים את המאחר בבגדי לבן - לא עשה כלום וצריך לחפון שוב לאחר שחיטת הפר. דבר זה מתאים גם לשיטת רבי יהודה הסובר שבעבודות בגדי לבן בחוץ הסדר אינו מעכב, מכיון שהחפינה היא צורך עבודת הקטורת שהיא עבודה פנימית ולכן הסדר מעכב בה.

תנן אם עד שלא גמר: לפי האמור, במקרה שנשפך לו הדם באמצע המתנות שבפנים וצריך לשחוט פר חדש - צריך גם להקטיר שוב קטורת, ולאחר מכן לתת את מתנות הדם שבפנים. אמנם המשנה לא כתבה זאת במפורש כי היא התייחסה רק לענין הדם שנשפך.